

תאונות תלמידים בבי"ס – המדריך המשפטי

מאת: עו"ד רונן לפיד

הילדים חזרו בשעה טובה ומוצלחת לספסלי הלימודים אחרי חופשת הקיץ. בית הספר אשר מקבל את הילד שלכם אחראי כלפיו ומוטלת עליו חובת זהירות אשר הפסיקה הגדירה אותה כחובה מוגברת. על פי הדין בישראל מוטלת חובה על צוות בית הספר לדאוג לביטחונם ושלומם של התלמידים, ולבצע פיקוח נאות.

במקרה שילדכם נפגע חלילה בבית הספר ניתן להגיש תביעות בשני מסלולים:

1. תביעה לפי פוליסת ביטוח תאונות אישיות לתלמידים שבה מבוטח כל תלמיד ע"י הרשות המקומית שבה הוא לומד.
2. תביעה נזיקית כלפי הגורם האחראי לפציעת הילד. (בית הספר ומשרד החינוך).

תביעה לפי פוליסת ביטוח תאונות אישיות לתלמידים

סעיף 6(1ד) לחוק לימוד חובה תשי"ט - 1949 (להלן: "החוק") קובע:

"מי שזכאי לחינוך חנם לפי סעיף זה יהיה מבוטח בביטוח תאונות אישיות באמצעות רשות החינוך המקומית שבתחום שיפוטה נמצא מוסד החינוך שבו הוא לומד"

חשוב לדעת כי ביטוח תאונות תלמידים תקף גם לתאונות שאירעו לילדים מחוץ לשעות הלימודים וגם במהלך החופש הגדול. הביטוח תקף 24 שעות ביממה ומכסה תאונות שאירעו במוסד הלימודים, בגן (לילדים מגיל 3) או בבית הספר, בבית, בחוגים ואפילו בחו"ל.

החוק מחייב את רשות החינוך המקומית לערוך ביטוח תאונות אישיות לילדים שחוק חינוך חובה חל עליהם, כלומר החל מגיל 3 ועד לגיל 18. ילדים בפעוטונים מעונות יום וגני ילדים המופעלים ע"י הרשויות המקומיות מבוטחים אף הם בביטוח דומה.

בתביעה לפי פוליסת ביטוח תאונות תלמידים אין צורך להוכיח רשלנות ואף שאלת האחריות אינה עומדת על הפרק. די בעצם האירוע התאונתי להביא לזכאות לקבלת פיצוי לפי תנאי הפוליסה, גם כאשר אין גורם אחראי או מדובר בתאונה עצמית.

הסכומים שהילד זכאי לקבל במקרה של פציעה או חלילה מוות הינם לפי תנאי הפוליסה אשר מפורחת ע"י משרד החינוך.

ביטוח תאונות תלמידים מכסה את מרבית סוגי החבלות והפגיעות לרבות תאונות אופניים, פגיעה ממתקן שעשועים, נפילה מגובה, פציעה מזכוכית או חפץ חד, קטטה, שאיפת חומר מסוכן, אך אינה מכסה תאונות דרכים שבהן קיים ביטוח נפרד, מקרי טרור או תאונות עבודה שבהן זכאי התלמיד לפיצוי מהמוסד לביטוח לאומי. הפוליסה אף לא מכסה מקרים של מחלה או נכות נפשית – מלבד הטרדה מינית.

פוליסת תאונות אישיות ברב המקרים אינה מכסה את מלוא הנזק שנגרם לתלמיד, ובמקביל פתוחה הדרך להגיש תביעה נזיקית כלפי הגורמים האחראים לשלום התלמיד.

תביעה נזיקית כלפי בית הספר

פסק הדין המנחה (=המרכזי) בעניין זה הוא ע"א 2061/90 אילנה מרצלי נ' משרד החינוך ואח' פ"ד מז(1) 802 שבו כותב השופט חשין "חובת הזהירות של מורה כלפי תלמידו נבנית אפוא על חובת הזהירות של אב כלפי בנו... קטין, באשר הוא קטין לא פיתח אותם מנגנוני הגנה, מנגנוני בקרה ומנגנוני שקול דעת שבגיר מחזיק בהם, ובדרך הדברים הרגילה ניתן לצפות כי עלול הוא להיפגע בידי גורם חיצוני או להביא נזק על עצמו ועל זולתו, בין במעשה בין במחדל. לכך נוסף תמונות ילדות מוכרות: שובבות, סקרנות של ילד, היענות לפיתויים בלא להעריך סכנות וסיכונים וכיוצ"ב."

מכאן מרחיב השופט חשין לשיקולים השונים שיש על בית המשפט לשקול בבואו לקבוע את קיומה של חובת הזהירות. בין השיקולים: גילם של התלמידים, אופיים (חינוך "רגיל" לעומת חינוך מיוחד) ומקום הימצאם של התלמידים עובר לתאונה. "חובת הזהירות הנדרשת ממורה בכתה אינה זהה בהיקפה לחובה אשר מורה יחוב בה מקום שהתלמידים נמצאים בחצר בית הספר, והחובה תרבה ותלך כאשר התלמידים נמצאים בטיול מחוץ לכותלי בית הספר".

במקרה של תביעה נזיקית יש להוכיח שהייתה רשלנות מצד המוסד החינוכי וכאן יש חשיבות רבה גם למיומנותו וניסיונו של עורך הדין המטפל בתביעה. בהליך המשפטי יש להוכיח שהמורה או המורים במקום הפרו את חובת הזהירות המוטלת עליהם ולא עשו מספיק מאמצים כדי למנוע את הפגיעה. לפעמים לא היה כל דופי בהתנהגות של המורה שנוכח במקום והרשלנות היתה של המוסד החינוכי בכך שלא היו מספיק מורים במקום.

מקרים של פגיעה בתלמיד אינם גורמים רק לנזקי גוף. יש גם פגיעות נפשיות. למרבה הצער מתרחשים מקרים של אלימות תלמידים כלפי תלמידים אחרים. יש מקרים של אלימות פיזית ויש מקרים של אלימות מילולית והתעללות נפשית. לפעמים ההתעללות באה מצד המורה ע"י התבטאויות מילוליות באופן שעלולות לגרום לתלמיד נזקים חברתיים ונפשיים שונים.

היו מקרים שבתי משפט פסקו פיצויים גבוהים לתלמידים שלקו בנפשם לאחר התעללות בביה"ס. בית המשפט קבע כי המוסד החינוכי התרשל בכך שלא גילה בזמן את ההתעללות, ואת השרותים הסוציאליים שלא העבירו לביה"ס את המידע שברשותם.

חברות הביטוח אינן מיידעות את ההורים בדבר זכויות ילדיהם שנפצעו, והמידע שניתן להורים מהמוסד החינוכי הוא לרוב מידע כללי בלבד, לכן בכל מקרה של תאונה שאירעה לילד מומלץ להתייעץ עם עו"ד בתחום הנזיקין והביטוח.

הכותבים:

עו"ד רונן לפיד, סא"ל במיל. בעל משרד עו"ד בכרמיאל, עוסק בדיני נזיקין ובביטוח.
731 מילים

